

Hostión, leku-izen baten bitxikeriak

Zugastietan, La Arboledan antzinako meategietako ustiapena uztean, lur azpiko urak azaleratu eta laku naturalak sortu dira denborarekin, paisaia berezi eta harrigarria osatuz. Jatorri pekuliar honetako hainbat putzu ditu herriak eta euretatik ezagunena edo behintzat erretratatuena Hostión izenekoa da. Manuel Arriaga, Eitzagako seme baten gaitzizena gogoratzen du berorrek.

Egunpasa baten planak eraman ninduen Meatzalde hartara. Eguraldi kaxkarragatik paseatze asmoak atzeratu behar eta kasualitateak jarri ninduen parera etorritako aldizkaritxoak irakurtzen, noiz atertuko zain. Ekoetxearen, Meatzaldeko Ingurumenaren Interpretazio Zentroaren argitalpena zen. Lehen orrian bertan sorpresa harrigarri bat zain zegoen: Zalduan jaio, baina Ermuan bataiatua izan zen gizon baten berri ematen zuen. Handik egun batzuetara lortuak nituen behar-beharrezko kontaktuak; ondorengo lerroek, han argitaratutakoa eta familiar-tekoen gogorapenek dute oi-

narri.

XIX. mende amaieran lehergailuak erabiltzen hasi ziren burdin-minerala atera ahal izateko, sarritan lurrazpiko akuiferoen maila freatikoraino iritsiz. Lanerako traba egiten zuten urok xurgatu behar izaten ziren, urbonben bidez. Askoz geroago, meatzaritza ekoizpena jeitsi eta ustiapena uztean, lurpeko urok bere horretan gelditu, euri-urekin nahastu eta hainbat putzu sortu ziren. Zugastietan bertan, besteak beste: Blondis, Parkotxa eta Hostión. Putzuon izendapenaren jatorria dela-eta, Parkotxa da euretatik leku-izena den bakarra, Blondisek bere aldetik gara-

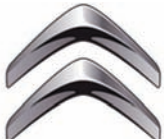

Manuel Arriaga bere familiarekin, jezarrita eta txapela jantzita.

bia bat dakar akordura eta Hostionen kasuan, meategi horretako enkargatu bat du inspirazio-iturri.

Dirudienez "Hostión" deituriko gizona langileburu zen meategian, euskal hiztuna eta bere kargu zeuden beharginak mehatxatzeko edo lanerako xaxatzeko, "¡O trabajar o dar hostión!" espresioa erabiltzeko ohitura zuena. Dena den, ez dago horrenbeste adostasunik "Hostión" benetan zein zen

esateko orduan. Ekoetxean hogeitaz jasotako testigantzen arabera, Manuel Arriaga Amestirena zen auzokide eta langileek gehien aipatzen zuten izena. Are gehiago, izena gogoratzen ez zutenen arteko batzuk bai gogoratzen zuten Eibar edo Ermu aldekoa zela. Idatzizko dokumentuen xehetasun eta ziurtasunik gabe, ahozkoetara jo behar eta hauetan oinarrituta Manuel da entzute handiko "Hos-

CITROËN
AUTOS AMEDI

Zearreko buelta eraikina 3, L8 pab.
Telefona 943 17 04 14

Ferretería
ANBOTO
Burdindegi

Orain
KOTXEKO GILTZEN
KOPIAK ere
egiten ditugu

943 17 69 76
607 33 11 77

ZUBIAURRE, 25 ERMUA (BIZKAIA)
www.ferreteriaanboto.es

Desiak
PSIKOLOGIA
ONGIZATE PERTSONALEKO ZENTROA

Nahia Rojo Bustinduy
Psikologoa eta Sexologoa

Hitzorduek: 688 85 18 95

enolimp
GARBIKETA ZERBITZUAK

Tel: 94 659 01 41 - 618 89 29 60
E-maila: info@enolimp.es
48620 Ermua (Bizkaia)

Atariak - Bulegoak - Lokal komertzialak - Enpresak
Obra amaiera eta erreformak

www.enolimp.es

Horacio Decoración
TAPIZERIA - ALTZARIAK - OSAGARRIAK

VI Centenario 10 - Ermua
943 03 15 80
www.dghoraciodecoracion.com

ción” hura izateko zantzu gehien dituenak.

Zaldibartar eta ermuar

Manuel Maria Arriaga Amesti, Eitzaga auzoko Bizinai baserrian jaio zen 1861ko ekainaren 20an. Pedro eta Ana Juaquinaren 7 seme-alabetatik, laugarrena izango zen bera. Bere jaio-tetxea arlo zibiletarako Zalduako barrutikoa izan arren, espiritualean Ermuari zegokion eta mutikoa Santiago Apostoluaren parrokan izan zen bataiatua. Beraz, zaldibartarra zen jaiotzaz eta ermuarra elizaz. Gazterik hil zitzaizen aita, Manuelek 13 urte besterik ez zituela, eta aitxita ere hilabete batzuk lehenago. Han lana gogor egin beharko zen!

Pedro Joaquin anaia zaharrena maiorazkoaren ardura hartu eta baserriaren kargu geratu zen; gainontzekoek lanaren bila atera eta Meatzaldera daramakigu Bizinai-ko hiru anai-arreben arrastoak. Burdinaren ustiaketa pil-pilean zegoen eta lan aukera zabala eskaintzen zen Bizkaiko mutur gorrixka hartan, gertuko eta urruneko inmigrazio uholdeei lekua eginez. Gazterik iritsi zen Manuel paraje haietara eta 1885ko uztailaren 11an, 24

urteko jornalaria zela, Abanto-Zierbanako Santa Juliana elizan 20 urte zituen Juana Mª Ugarteburu Mendi-cute markinarrarekin ezkondu zen. 7 seme-alaba izan zituzten, Abanto-Zierbanan, Zugaztietan eta Ortuellan jaiotakoak. Zugaztietan Compañiaren etxe multzoetan biziko ziren, meategietan agintezko lanpostuak betetzen zituzten pertsonentzat eginiko haietan.

Bere gaineko bizpahiru agiri idatziren berri ematen du Ekoetxeak. 1900ko baten, Trapagarango alkateak Manuel baimentzen du Zinpeko Zaintzaile lege lan egiteko Orconera deitutako zazpi meategitan, Carmen izeneko beste hirutan eta Mame, Precavida, Parcocha eta Magdalenan. Bestalde, 1924ko Udal Padroian “enpleatu” bezala erregistratua dator, 10 pztakoa. izanik eguneko bere soldata. Hirugarren dokumentu batek sasoiko prentsara daramakigu eta Hostiön Putzuarekin erlazonatuta agertzen da: 1926ko otsailaren 5eko La Lucha de Clases astekari sozialistan argitaratzen denez “el sábado pasado, en los trabajos del pozo “Hostiön”, el encargado Manuel Arriaga, dijo a los obreros que a ver quién quería trabajar el domingo. Todos menos uno callaron y había más de 40, y el que habló dijo que si no se abonaba el tanto por ciento de lo que correspondería no estaba dispuesto a trabajar; los demás no contestaron ni negativa ni afirmativamente, por lo que comprendió el encarga-

Hostiön Putzua eta haren gaineko Zugastieta herria.

do que asientian a lo manifestado por su compañero, y furioso, les amenazó con que el que no fuera el domingo a trabajar sin ninguna clase de recargo, el lunes quedaría despedido. Ante esta amenaza, no tuvieron la entereza necesaria para sostener lo manifestado por el que habló, aunque les gustó mucho, y el domingo no faltó ni uno solo”.

Ezezaguna Eitzagan

Mikel Carús santurtziarra Manuelen hereniloba da eta, entzute eta argazki hutsez ezagutu bazuen ere, bere izaera gogorra eta zorrotza azpimarratzen du, bizitzan aurrera egitea egokitu zaien pertsonen kemena aldean, beti ere bere sasoiko gizarte eta bizi izandakoaren isla.

Bizinain, oster, ez zuten bere berri eta harriduraz jaso zuten. “Ene, gizon dotoria, horraz bigotiaz!” izan ziren Floren Arriagaren berbak argazkia ikustean. Bere aitxita Pedro Juaquinen anaia zen Manuel eta, akordura ekarri zuten zelan euren aitxitxak burdin-arrabioa ekar-

tzen zuten Arboleda ingurutik, burdina eta kareharria nahaste dituen mineral trokua, urtu aurretikoa. Gurdi eta idiekin joaten zen Pedro Juaquin langai bila, egunak emanaz joan-etorrian; ekarritako arrabioa inguruan urtzen zuten gero. Eitzagako palazio pareko ortua Zepataixa edo Zepamendixa deitzen diote auzokoek, zepia izanik burdina urtu osteko hondakina, *escoria* erderaz. Sasoi baten atxurkada bakoitzeko, lurrarekin nahaste, zantzu gorrixkak gordetzen zituzten harri beltzak azaleratzen zitzaizkien ortuan beharrean zenbiltzane. Palazioaren erakinak berak ere burdinarekin lotutako aspal-diko legatu batez egiten digu berba, tarteka zepa zati beltzak ageri direlako atzeko etxe-horman. Harlandua falta zela? Ba gertuen zegoen harria sartu tarteka eta aurrera! Mendeak atzeragoko bizimodu baten aztarnak topatu ditugu Eitzagan, Manuel Arriagak agian umetatik eza gutzen zuten burdinari lotutako ofizio baten lekuko.

Estibalitz González

Bizinai, Eitzaga auzoan, bere jaiotetxe izandako baserria.

T XALAPARTA
ABERNA

Eta asteburuetan
pintxoak, afariak
eta bokatak!

Erdikokale 13
(Ermua)

- Itsaskabra pudina.
- Txipiroiak.
- Piper beteak: okela edo onddoak.
- Fritoak: urdaiazpikoa edo onddoak.
- Redondo saltsan.
- Sagar tarta.
- Gazta tarta.
- Tortila patata...

ENKARGYAK
943 030 299

ileapaindegia

Silvia

peluquería

Asteartetik ostiralera
9:00-12:00 15:00-19:00
Larunbata
8:30-13:00

943 170474

688819336